

Rapport

Datum: 23 september 2005
Rapportnummer: 2005/282

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat de Belastingdienst/Randmeren/kantoor Zwolle weigert het bedrag van een haar toekomende teruggaaf vennootschapsbelasting van € 10.209 alsnog te storten op de door haar gewenste rekening.

Beoordeling

I. Algemeen

1. Verzoekster heeft met dagtekening 31 december 2003 een aanslag vennootschapsbelasting 2001 van de Belastingdienst/Randmeren/kantoor Apeldoorn ontvangen waaruit bleek dat zij recht had op een teruggaaf vennootschapsbelasting ad € 10.209.
2. De Belastingdienst heeft het bedrag van de teruggaaf op 17 december 2003 gestort op de rekening 111 die in zijn bestand voorkwam als rekening waarop teruggaven inzake de vennootschap konden worden gestort. Deze rekening stond op naam van een voormalige kleindochtervennootschap Y BV van verzoekster. Verzoekster had bij notariële akte van 10 oktober 2001 alle aandelen van Y BV verkocht. Bij uitspraak van 31 december 2003 werd Y BV failliet verklaard.
3. Op het verzoek van de gemachtigde van verzoekster om het bedrag van de teruggaaf vermeerderd met de wettelijke rente vanaf 31 december 2003 te storten op een door verzoekster gewenste rekening heeft de Belastingdienst (onder meer) in zijn brief van 20 januari 2005 het standpunt ingenomen dat hij met de eerste storting bevrijdend heeft betaald.

II. Ten aanzien van verzoeksters klacht

1. Verzoekster klaagt erover dat de Belastingdienst/Randmeren/kantoor Zwolle (hierna: de Belastingdienst) het standpunt heeft ingenomen dat hij met de storting van de teruggaaf op de rekening van Y BV bevrijdend aan zijn schuld heeft voldaan en dat de Belastingdienst weigert het bedrag alsnog te storten op de door verzoekster gewenste rekening. Volgens verzoekster weigert de curator van Y BV de teruggaaf aan haar over te maken.

Verzoekster stelt dat de Belastingdienst wist of had moeten weten dat het voor het storten van de teruggaaf gebruikte rekeningnummer niet juist (meer) was. Zij wees er daartoe op dat het juiste nummer door haar reeds meermalen was gebruikt ten behoeve van haar betalingen aan de Belastingdienst. In dit verband liet verzoekster onder meer weten dat zij op 27 september 2002 de Belastingdienst schriftelijk heeft gemachtigd om het bedrag van de aanslag vennootschapsbelasting 2002 in termijnen af te schrijven van de door haar gewenste rekening 222.

Daaruit volgt, aldus verzoekster, dat de Belastingdienst van de wijziging van het rekeningnummer op de hoogte was.

Voor de situatie dat ervan moet worden uitgegaan dat de Belastingdienst niet op de hoogte was van de wijziging van het rekeningnummer stelt verzoekster dat de Belastingdienst niet heeft voldaan aan de op hem rustende onderzoeksplicht. Hierbij wees verzoekster er onder meer op dat op aangiftebiljetten voor de vennootschapsbelasting niet het rekeningnummer afgedrukt wordt dat bij de Belastingdienst geregistreerd staat voor het doen van teruggaven. Ook wordt op het aangiftebiljet vennootschapsbelasting niet aan de belastingplichtige de gelegenheid geboden om zelf een rekeningnummer op te geven ten behoeve van een eventuele teruggaaf.

Ten slotte wees verzoekster erop dat de storting heeft plaatsgevonden op de rekening die zij in 1999 heeft vermeld op een zogenaamd DB-4-formulier dat door haar ingevuld en geretourneerd is aan de Belastingdienst ter gelegenheid van een teruggaaf motorrijtuigenbelasting 1998. Naar het oordeel van verzoekster mocht de Belastingdienst niet op grond van dit formulier de teruggaaf vennootschapsbelasting 2001 op die rekening storten.

2. De Belastingdienst stelt zich op het standpunt dat hij bevrijdend heeft betaald.

De Belastingdienst wees er daartoe op dat het rekeningnummer waarop de teruggaaf vennootschapsbelasting 2001 is gestort vanaf 1999 voor teruggaven aan verzoekster werd gebruikt en dat hem geen bericht heeft bereikt dat dit nummer daarvoor niet meer gebruikt mocht worden. De vermelding van het juiste rekeningnummer ten behoeve van betalingen door verzoekster betekent niet, aldus de Belastingdienst, dat hij ervan op de hoogte was dat dit nummer ook voor teruggaven moest worden gebruikt.

Hij voert hiertoe aan dat verzoekster in 1999 zelf het thans niet meer door haar gewenste rekeningnummer aan de Belastingdienst heeft doorgegeven, terwijl dat nummer toen ook al op naam stond van Y BV. Het is volgens de Belastingdienst niet te rechtvaardigen dat deze bewuste keuze nu aan hem wordt tegengeworpen. In de loop der jaren is de tenaamstelling van het rekeningnummer niet gewijzigd noch is er een ander rekeningnummer aan de Belastingdienst doorgegeven. Alle betalingen ten name van verzoekster werden zonder probleem of reclames door de Belastingdienst gestort op het opgegeven rekeningnummer.

In dit geval bedroeg de tijd tussen de laatste twee betalingen van de Belastingdienst aan verzoekster slechts zes maanden. Het initiatief om (tijdig) een rekeningnummer voor teruggaven gewijzigd te krijgen hoort volgens de Belastingdienst in zo'n geval naar zijn stellige overtuiging bij de rechthebbende te liggen.

Het mag van de Belastingdienst redelijkerwijs niet verwacht worden om telkens bij elke terugbetaling te onderzoeken of het bekende rekeningnummer nog wel juist is, aldus de Belastingdienst.

Voorts wees de Belastingdienst erop dat hem bij zorgvuldige bestudering van het in het dossier bevindende DB-4-formulier was opgevallen dat in dit geval sprake is van een standaardformulier dat voor meerdere belastingmiddelen dan alleen de motorrijtuigenbelasting in gebruik was/is. Hierbij wees de Belastingdienst met name op de verschillende lettertypes op het formulier.

De vraag op het formulier of het te vermelden rekeningnummer voor alle toekomstige teruggaven kan worden gebruikt in onderling verband gezien met de verschillende lettertypes op het formulier, brengt de Belastingdienst tot het oordeel dat het DB-4-formulier niet alleen betrekking heeft op teruggaven motorrijtuigenbelasting. Volgens de Belastingdienst is uit de inrichting van het formulier ondubbelzinnig af te leiden, en de invuller daarvan had dus moeten begrijpen, dat het om meer dan alleen toekomstige teruggaven motorrijtuigenbelasting gaat c.q. kan gaan.

3. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven.

4. De Belastingdienst kan niet in zijn standpunt ten aanzien van verzoeksters klacht worden gevolgd.

Vast staat dat de Belastingdienst het bedrag van € 10.209 van de teruggaaf niet heeft gestort op een rekening die op naam stond van verzoekster. De Belastingdienst heeft dan ook niet aan haar betaald. Voorts is niet gesteld of gebleken dat verzoekster door de storting op de rekening van Y BV is gebaat. Tevens staat vast dat op de aangifte vennootschapsbelasting 2001 niet het rekeningnummer voor de teruggaaf van de vennootschapsbelasting 2001 van verzoekster stond voorbedrukt, alsmede dat verzoekster op de aangifte geen rekeningnummer had vermeld waarop een eventuele teruggaaf door de Belastingdienst moest worden gestort.

5. Door het bedrag van de teruggaaf vennootschapsbelasting zonder nader onderzoek te storten op de rekening die in zijn bestand voorkomt, heeft de Belastingdienst gehandeld in strijd met de op hem rustende onderzoeksplicht zoals die is vastgelegd in artikel 3:11 Burgerlijk Wetboek (zie Achtergrond, onder 1.), alsmede artikel 3:2 Algemene wet bestuursrecht (zie Achtergrond, onder 2.). Op grond van deze onderzoeksplicht had de Belastingdienst alvorens het bedrag van de teruggaaf te storten op het hem bekende rekeningnummer bij verzoekster dienen te verifiëren of deze rekening op dat moment voor de betrokken teruggaaf kon worden gebruikt.

6. De Belastingdienst heeft ten aanzien van de betaling van de teruggaaf niet aan de op hem rustende onderzoeksverplichting voldaan. De Belastingdienst heeft het rekeningnummer dat voorkwam in zijn vastgirobestand niet voor de betrokken teruggaaf bij verzoekster geverifieerd.

Daaraan doet niet af dat verzoekster de Belastingdienst er niet over heeft geïnformeerd dat het bij hem bekende rekeningnummer voor teruggaven daarvoor niet langer kon worden gebruikt. Zo op dit punt al sprake is van een verwijtbaar nalaten van verzoekster, disculpeert dit nalaten de Belastingdienst niet ten aanzien van het niet naleven van de onderzoeksverplichting en aldus het schenden van het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving.

Ook het argument van de Belastingdienst dat het hem bekende rekeningnummer regelmatig voor terugbetalingen aan verzoekster is gebruikt, doet aan het bovenstaande niet af. Dit argument gaat immers voorbij aan de omstandigheid dat zich in het maatschappelijk verkeer op ieder moment omstandigheden kunnen voordoen die leiden tot wijziging in de beschikkingsmacht over giro- en bankrekeningen, zonder dat de Belastingdienst daarvan op de hoogte wordt gesteld.

Voor zover de Belastingdienst stelt dat het desbetreffende DB-4-formulier voor meer dan alleen de teruggaven motorrijtuigenbelasting geldt, kan hij daarin niet worden gevolgd.

Zoals de Nationale ombudsman reeds eerder in zijn rapport met nummer 2003/258 (zie Achtergrond, onder 4.) heeft geoordeeld, mag de Belastingdienst aan het feit dat verzoekster op het formulier heeft aangegeven dat alle toekomstige teruggaven op het door haar ingevulde rekeningnummer konden worden gestort, uitsluitend de conclusie verbinden dat zij heeft bedoeld aan te geven dat dit zou gelden voor toekomstige teruggaven motorrijtuigenbelasting. Dit oordeel is mede gebaseerd op de opmaak van het formulier. In het hoofd van het formulier, direct onder de regel waarop de naam van de betrokken belastingplichtige kan worden ingevuld, is met hoofdletters het woord **MOTORRIJTUIGENBELASTING** afgedrukt. De Nationale ombudsman acht het daarom niet aannemelijk dat verzoekster met het aankruisen van het vakje heeft willen aangeven dat ook toekomstige teruggaven voor andere belastingen dan de motorrijtuigenbelasting op deze rekening konden worden gestort. Bij dit oordeel is mede van belang dat juist bij de motorrijtuigenbelasting rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid dat de werkelijke gebruiker van het motorrijtuig een ander is dan degene op wiens of wier naam het kenteken is geregistreerd en dat de werkelijke gebruiker de kosten zoals de motorrijtuigenbelasting voor zijn rekening neemt en daarom ook feitelijk rechthebbende is op een teruggaaf motorrijtuigenbelasting.

Het bovenstaande vormt aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Belastingdienst/Randmeren/kantoor Zwolle is

gegrond te aanzien van:

- het standpunt van de Belastingdienst dat hij bevrijdend aan verzoekster heeft betaald, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving.

AANBEVELING

De minister van Financiën wordt in overweging gegeven te bevorderen dat de Belastingdienst/Randmeren het bedrag van € 10.209 alsnog stort op een door verzoekster gewenst rekeningnummer.

Onderzoek

Op 23 februari 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift, gedateerd 22 februari 2005 van X BV te Ede, ingediend door SCT Belastingadviseurs BV, te Apeldoorn, met een klacht over een gedraging van de Belastingdienst/Randmeren/ kantoor Zwolle.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Financiën, werd een onderzoek ingesteld.

Verzoekster had zich al eerder, bij brief van 2 november 2004, via SCT Belastingadviseurs BV, te Arnhem tot de Nationale ombudsman gewend. Haar verzoek voldeed toen echter niet aan het kenbaarheidsvereiste als neergelegd in artikel 12, tweede lid Wet Nationale ombudsman (zoals deze luidde tot 15 maart 2005), zodat het niet in onderzoek werd genomen.

In het kader van het onderzoek werd de Belastingdienst/Randmeren verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Voorts werd hem een aantal specifieke vragen gesteld.

Vervolgens werd verzoekster in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De Belastingdienst/Randmeren berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

Verzoekster gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. FEITEN

1. Met dagtekening 31 december 2003 ontving verzoekster, X BV te Ede, van de Belastingdienst/Randmeren/kantoor Apeldoorn een aanslag vennootschapsbelasting over het jaar 2001. Het terug te geven bedrag was € 10.209. Daaraan voorafgaand, op 17 december 2003, heeft de Belastingdienst het bedrag van de teruggaaf gestort op rekeningnummer 111. Deze rekening stond op naam van een voormalige kleindochtervennootschap (Y BV) van verzoekster. Verzoekster had bij notariële akte van 10 oktober 2001 alle aandelen van Y BV verkocht. Bij uitspraak van 31 december 2003 werd Y BV failliet verklaard.

2.1. In reactie op een namens verzoekster ingediend verzoek bij brief van 5 februari 2004 de teruggaaf alsnog op het gewenste rekeningnummer te storten, liet de Belastingdienst/Randmeren/kantoor Apeldoorn bij brief van 6 februari 2004 onder meer het volgende weten:

“U bent van mening dat de Belastingdienst een teruggaaf vennootschapsbelasting ten name van (X BV; N.o.) op een verkeerd rekeningsnummer heeft gestort. Het rekeningnummer stond op naam van (Y BV; N.o.). In deze brief ga ik nader in op de door u aangehaalde kwestie.

In 1999 heeft (X BV; N.o.) schriftelijk aangegeven dat belastingteruggaven moesten worden gestort of overgeschreven op de rekening van (Y BV; door middel van een zogenaamd DB-4-formulier zie hierna onder 2.2; N.o.). Het rekeningnummer van (Y BV; N.o.) is tot in 2003 gebruikt om teruggaven op over te schrijven en om belasting van (X BV; N.o.) te betalen, zo blijkt uit mijn administratie. Het feit dat er voor een ander rekeningnummer een automatische incasso is verleend en dat vanaf dat andere nummer eveneens betalingen werden verricht, impliceert uitdrukkelijk niet dat het rekeningnummer van (Y BV; N.o.) rechtsgeldig werd uitgesloten. Een rechtsgeldige uitsluiting komt alleen tot stand als schriftelijk is aangegeven dat een bepaald rekeningnummer niet meer door de Belastingdienst gebruikt mag worden. Uit de door u overgelegde stukken maak ik op dat het te gebruiken rekeningnummer niet schriftelijk door u of uw cliënte is gewijzigd.

De staatssecretaris van Financiën heeft beleid geformuleerd (zie Besluit van de staatssecretaris van Financiën van 16 maart 2001, nr. RTB 2001/1081m; N.o.) voor de Belastingdienst hoe er in een dergelijk geval moet worden gehandeld. Op grond van dat beleid ben ik bereid om de teruggaaf alsnog te storten op het door u aangegeven

rekeningnummer onder de voorwaarde dat het bedrag ad € 10.209 eerst wordt teruggestort op de rekening van de Belastingdienst. Gelet op het faillissement van (Y BV; N.o.) ga ik er vanuit dat die terugstorting niet zal worden gerealiseerd. De conclusie is daarom dat ik niet zal overgaan tot het nogmaals uitbetalen van de bedoelde teruggaaf.”

2.2. De tekst van het hiervoor onder 2.1. bedoelde door verzoekster in 1999 ingevulde DB-4-formulier luidt als volgt:

“...Ondergetekende (naam), (niet ingevuld; N.o.)

verzoekt de TEVEELBETALING OP DE AANSLAG MOTORRIJTUIGENBELASTING 1998

AANSLAGNUMMER (...) F 349,08

uit te betalen door:

bijschrijving op girorekening (...)

(ingevuld door verzoekster is rekeningnummer 111; N.o.)

ten name van: (ingevuld door verzoekster is haar naam en het postadres; N.o.)

Ondergetekende verzoekt tevens alle toekomstige teruggaven, tot nader schriftelijk bericht zijner/harerezijds, op het hierboven vermelde rekeningnummer over te maken.

ja nee (Het van toepassing zijnde vakje aankruisen)

Handtekening:

(onleesbaar; N.o.)”

3. De gemachtigde van verzoekster diende bij brief van 2 november 2004 namens haar cliënte bij de Nationale ombudsman een klacht in. Deze brief luidde onder meer als volgt:

“Het geschil betreft een terugbetaling vennootschapsbelasting ten behoeve van (X BV; N.o.), die door de Ontvanger is overgemaakt op een rekening die op naam staat van (Y BV; N.o.). Deze laatste BV is kort na ontvangst van de belastingteruggaaf in staat van faillissement verklaard. Omdat de betaling plaatsvond vóór het faillissement, weigerde de curator het geld terug te storten.

Er is met de Ontvanger enkele malen (schriftelijk) contact geweest, echter, de Ontvanger weigert het bedrag alsnog naar belanghebbende over te maken.

De staatssecretaris van Financiën heeft beleid geformuleerd hoe in een dergelijke situatie moet worden gehandeld. Ik verwijs naar het besluit van staatssecretaris van Financiën van

16 maart 2001, nr. RTB 2001/1081.

1. Het gebruik van rekeningnummer (111; N.o.)

Vaststaat dat de rekening met nummer (111; N.o.) op naam staat van (Y BV; N.o.) en dat er alsdan volgens het besluit van de staatssecretaris derhalve in beginsel niet bevrijdend is betaald.

Volgens het meergenoemde besluit van de staatssecretaris is, ondanks de betaling aan een derde die onbevoegd is tot ontvangst van betaling, door de Ontvanger wel bevrijdend betaald. Echter de in het besluit genoemde omstandigheden zijn in casu niet van toepassing. Integendeel, de ontvanger wist, cq. hij had kunnen weten, cq. hij had behoren te weten dat het gebruik van de rekening die op naam van (Y BV; N.o.) stond, niet gebruikt mocht worden voor een terugbetaling te gunste van (X BV; N.o.).

Volgens een brief van de Ontvanger van 6 februari jl. (zie hiervoor onder A.2.1.; N.o.) zou de (X BV; N.o.) in 1999 hebben aangegeven dat belastingteruggaven moeten worden gestort of overgeschreven op de rekening van (Y BV; N.o.). Op ons verzoek heeft de Ontvanger ons per fax een afschrift van die verklaring gezonden (...). Daaruit blijkt dat de verklaring slechts betrekking heeft op een teruggaaf Motorrijtuigenbelasting. Uit deze verklaring had de Ontvanger daarom nooit mogen of kunnen opmaken dat deze ook zou gelden voor teruggaven van andere belastingsoorten.

(...) Ons kantoor heeft met dagtekening 27 september 2002 de belastingdienst verzocht de incasso van de voorlopige aanslag vennootschapsbelasting 2002 (ten name van X BV; N.o.) uit te voeren ten laste van rekening (222; N.o.) terwijl op de machtiging nog het nummer van "(Y BV; N.o.)" was vermeld. (...) Hiermee is aan de belastingdienst expliciet duidelijk gemaakt dat bankrekeningnummer (111; N.o.) niet gebruikt kan worden voor transacties, (X BV; N.o.) aangaande.

Het feit dat de belastingdienst wist dat bankrekeningnummer (111; N.o.) niet gebruikt mocht worden voor transacties met betrekking tot (X BV; N.o.), gevoegd bij het gegeven dat het door de belastingdienst gebruikte nummer niet op naam van (X BV; N.o.) stond, had voor de belastingdienst aanleiding moet zijn tot een nader onderzoek.

2. Het opleggen van de aanslag waarna er direct wordt uitbetaald

De aanslag vennootschapsbelasting 2001 van (X BV; N.o.) word opgelegd met dagtekening 31 december 2003. De restitutie heeft dan reeds plaatsgevonden of zal kort daarop plaatsvinden. Gelet op het feit dat de gebruikte rekening op naam stond van (Y BV; N.o.) kom ik tot de conclusie dat de belastingdienst niet bevrijdend heeft betaald door de teruggaaf te storten op de onderhavige rekening.

Een zorgvuldige belastingdienst, zou gelet op deze feiten, alvorens tot storting over te gaan, bij belanghebbende - (X BV; N.o.) - hebben geïnformeerd of het door de belastingdienst gehanteerde rekeningnummer nog gebruikt mocht worden. Dit geldt in nog sterkere mate nu de belastingdienst ook beschikte over rekeningnummers die door (X BV; N.o.) werden gebruikt voor het doen van fiscale afdrachten.

Resumerend verzoek ik u namens (X BV; N.o.) de Ontvanger op te dragen over te gaan tot storting van € 10.209,-, vermeerderd met de wettelijke rente vanaf 31 december 2003, op haar rekening bij de Rabobank Ede-Veenendaal onder nummer (222; N.o.).”

4. De Nationale ombudsman verzocht de Belastingdienst/Randmeren bij brief van 24 november 2004 te reageren op de hiervoor onder 3. genoemde brief.

In reactie hierop deelde de Belastingdienst/Randmeren bij brief van 20 januari 2005 de gemachtigde van verzoekster onder meer het volgende mee:

“(...) Historie.

Uw stelling dat het gebruikte rekeningnummer niet op naam van uw cliënte (X BV; N.o.) staat is correct. Het voor de in geding zijnde teruggaaf gebruikte rekeningnummer (111; N.o.) staat en stond op naam van (Y BV; N.o.) (een met (X BV; N.o.) gelieerde vennootschap).

In 1999 had (X BV; N.o.) recht op een teruggaaf motorrijtuigenbelasting. Omdat bij de Belastingdienst geen rekeningnummer bekend was, is aan (X BV; N.o.) verzocht zelf een rekeningnummer aan te geven waarop de teruggaaf kon worden gestort of overgeschreven. (X BV; N.o.) heeft daarop de rekening met nummer (111; N.o.) opgegeven (...). Daarbij is namens (X BV; N.o.) aangekruist dat dit rekeningnummer voor alle andere teruggaven (in de breedste zin van het woord) kon worden gebruikt door de Belastingdienst (optie “ja” is aangekruist).

De Belastingdienst heeft aan dit verzoek met regelmaat gehoor gegeven en alle volgende teruggaven op het aangegeven rekeningnummer overgemaakt (...).

De op één na laatste terugbetaling op rekening nummer (111; N.o.) dateert van juni 2003. Hierop is geen reactie ontvangen in die zin dat het gebruikte rekeningnummer *niet* correct zou zijn.

Met de terugbetaling van een teruggaaf in december 2003 ging het mis. Een verklaring daarvoor moet worden gezocht in het feit dat (Y BV; N.o.) failliet is gegaan in deze periode en dat er derhalve niet meer gezorgd kon worden voor een interne overboeking tussen (Y BV; N.o) en (X BV; N.o.).

(...) Beoordeling van de klacht

(X BV; N.o.) heeft in 1999 zelf het gewraakte rekeningnummer opgegeven terwijl ook toen al dit nummer stond op naam van (Y BV; N.o.). Het is niet te rechtvaardigen dat deze bewuste keuze nu aan de Belastingdienst wordt tegengeworpen. In de loop der jaren is de tenaamstelling van het rekeningnummer *niet gewijzigd noch is er een ander rekeningnummer aan de Belastingdienst doorgegeven*. Alle betalingen ten name van (X BV; N.o.) werden zonder probleem of reclames door de Belastingdienst gestort op het opgegeven rekeningnummer.

In die zin is er in casu sprake van een wezenlijk andere situatie dan in het rapport van de Nationale ombudsman (met dagtekening 17 augustus 2004 en rapportnummer 2004/318), waarvan hij mij heeft gevraagd dat in mijn beschouwingen over de onderhavige klacht te betrekken (zie Achtergrond, onder 3.; N.o.). In dat rapport ging het immers om een rekeningnummer waarvan de tenaamstelling was gewijzigd en de tijd tussen de laatste twee betalingen een periode besloeg van meer dan twee jaar.

In de onderhavige kwestie bedroeg de tijd tussen de laatste twee betalingen slechts zes maanden. Het initiatief om (tijdig) een rekeningnummer voor teruggaven gewijzigd te krijgen hoort in zo'n geval naar mijn stellige overtuiging bij de rechthebbende te liggen. Ook rechthebbende zelf stelt in casu mijns inziens onomwonden dat er geen wijziging is doorgegeven.

Het mag van de Belastingdienst redelijkerwijs niet verwacht worden om telkens bij elke terugbetaling te onderzoeken of het bekende rekeningnummer nog wel juist is. Uw bewering dat er te snel is uitbetaald snijdt naar mijn mening geen hout. De aanslag wordt opgelegd en meteen wordt er overgegaan tot terugbetaling. Dit is gebruikelijk en door de Nationale ombudsman gesanctioneerd beleid. In het verleden was immers de klacht dat de Belastingdienst te lang wachtte met het uitbetalen van terug te geven bedragen.

Over de opdracht tot automatische incasso kan ik kort zijn. Het geven van een machtiging impliceert op geen enkele wijze dat andere rekeningnummers daarmee niet meer gebruikt kunnen worden. Sterker nog, voor verschillende belastingmiddelen kunnen verschillende nummers worden gebruikt waarbij opgemerkt dient te worden dat daar ook nog weer een splitsing in kan worden aangebracht voor wat betreft betalingen enerzijds en teruggaven anderzijds.

(...) Conclusies

Het gewraakte rekeningnummer is bewust en ondubbelzinnig door de rechthebbende aan de Belastingdienst doorgegeven om terugbetalingen op te verrichten. Dat het rekeningnummer niet op naam van de rechthebbende staat is een omstandigheid die daardoor noch in rechte, noch economisch en ook niet in moreel opzicht aan de Belastingdienst kan worden tegengeworpen.

Alle terugbetalingen tot en met juni 2003 op het bewuste rekeningnummer zijn door de rechthebbende bekrachtigd, in die zin dat daaromtrent nimmer reactie kwam waaruit zou kunnen worden afgeleid dat het onjuiste rekeningnummer was gebruikt door de Belastingdienst. Gezien die bestendige gedragslijn bestond er naar mijn mening geen nadere onderzoeksplicht voor de Belastingdienst. Dat de terugbetaling van december 2003 door een faillissement niet bij de rechthebbende is terechtgekomen is spijtig, maar op geen enkele wijze aan de Belastingdienst te wijten.

Het zal u gezien het bovenstaande niet verbazen dat mijn conclusie is dat ik uw klacht **ongegrond** acht.”

B. Standpunt verzoekster

Voor het standpunt van verzoekster wordt verwezen naar de klachtformulering onder Klacht.

In het verzoekschrift stelt verzoekster dat de Belastingdienst wist of had moeten weten dat het voor het storten van de teruggaaf gebruikte rekeningnummer niet juist (meer) was. Zij wees er daartoe op dat het juiste nummer door haar reeds meermalen was gebruikt ten behoeve van haar betalingen aan de Belastingdienst. In dit verband liet verzoekster onder meer weten dat zij op 27 september 2002 de Belastingdienst schriftelijk heeft gemachtigd om het bedrag van de aanslag vennootschapsbelasting 2002 in termijnen af te schrijven van de door haar gewenste rekening 222. Daaruit volgt, aldus verzoekster, dat de Belastingdienst van de wijziging van het rekeningnummer op de hoogte was.

Voor de situatie dat ervan moet worden uitgegaan dat de Belastingdienst niet op de hoogte was van de wijziging van het rekeningnummer stelt verzoekster dat de Belastingdienst niet heeft voldaan aan de op hem rustende onderzoeksplicht. Hierbij wees verzoekster er onder meer op dat op aangiftebiljetten voor de vennootschapsbelasting niet het rekeningnummer afgedrukt wordt dat bij de Belastingdienst geregistreerd staat voor het doen van teruggaven. Ook wordt op het aangiftebiljet vennootschapsbelasting niet aan de belastingplichtige de gelegenheid geboden om zelf een rekeningnummer op te geven ten behoeve van een eventuele teruggaaf.

Ten slotte wees verzoekster erop dat de storting heeft plaatsgevonden op de rekening die zij in 1999 heeft vermeld op een DB-4-formulier dat door haar ingevuld en geretourneerd is aan de Belastingdienst ter gelegenheid van een teruggaaf motorrijtuigenbelasting 1998. Daarbij heeft verzoekster door het aankruisen van een vakje aangegeven dat alle toekomstige teruggaven op dat rekeningnummer konden worden overgemaakt. Naar het oordeel van verzoekster mocht de Belastingdienst niet op grond van dit formulier de teruggaaf vennootschapsbelasting 2001 op die rekening storten.

C. Standpunt Belastingdienst/Randmeren

1. Bij het verzoek bij brief van 25 april 2005 om op de klacht te reageren stelde de Nationale ombudsman de Belastingdienst de volgende vragen:

"...1. Bent u van oordeel dat aan de op u rustende onderzoeksverplichting is voldaan ondanks dat het rekeningnummer dat in uw vastgirobestand voorkwam voor de betrokken teruggaven niet bij de belastingplichtige is geverifieerd? Ik verzoek u in de reactie te laten meewegen dat zich in het maatschappelijk verkeer op ieder moment omstandigheden kunnen voordoen die leiden tot wijziging in de beschikkingsmacht van giro- of bankrekeningen, zonder dat de Belastingdienst daarvan op de hoogte wordt gesteld.

2. Waarop baseert u uw standpunt dat verzoekster door middel van het DB-4-formulier inzake de aanslag motorrijtuigenbelasting 1998 heeft willen aangeven dat ook toekomstige teruggaven voor andere belastingmiddelen dan de motorrijtuigenbelasting op deze rekening konden worden gestort? Ik verzoek in de reactie rekening te houden met:

a. het in het hoofd van het DB-4-formulier, direct onder de regel waarop de naam van de betrokken belastingplichtige kan worden ingevuld, met (...) hoofdletters vermelde woord **MOTORRIJTUIGENBELASTING**, en

b. dat juist bij motorrijtuigenbelasting rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid dat de werkelijke gebruiker van het motorrijtuig een ander is dan degene op wiens of wier naam het kenteken is geregistreerd en dat de werkelijke gebruiker de kosten zoals de motorrijtuigenbelasting voor zijn rekening neemt en daarom ook feitelijk rechthebbende is op een teruggaaf motorrijtuigenbelasting."

2. In een brief van 27 april 2005 reageerde de Belastingdienst onder meer als volgt op verzoeksters klacht en de vragen van de Nationale ombudsman:

"1. Onderzoeksplicht Belastingdienst.

In mijn antwoordbrief aan klager d.d. 20 januari 2005, (zie A. 4; N.o.) heb ik uiteengezet dat ik van mening ben dat er in dit geval geen nadere onderzoeks- plicht voor de Belastingdienst aanwezig is. Ik verwijs voor mijn argumentatie naar genoemd schrijven. In hetgeen klager thans aanvoert, heb ik geen nieuwe elementen te dier zake aangetroffen die mij tot een andere overtuiging zouden brengen.

Ten aanzien van uw verzoek om in mijn reactie te laten meewegen dat zich in het maatschappelijk verkeer soms omstandigheden kunnen voordoen die wellicht toch een nadere onderzoeksplicht voor de Belastingdienst opleveren, heb ik gepoogd mij in te denken waarop u met dit verzoek zou kunnen doelen. In zijn algemeenheid kan dat slaan op een veelheid aan maatschappelijke omstandigheden. In dit verband zou kunnen worden gedacht aan verhuizingen, overlijden, faillissement etc., etc.

Naar mijn stellige oordeel mag van de Belastingdienst niet verwacht worden dat

bij iedere terugbetaling van een betalingsbedrag (een fenomeen dat zich tussen de Belastingdienst en belastingsschuldigen tientallen miljoenen keren per jaar voordoet) een onderzoek wordt ingesteld naar de vraag of zich wellicht tussen het moment van vaststellen van de hoogte van de teruggaaf en de daadwerkelijke uitbetaling daarvan een zodanige "maatschappelijke omstandigheid" heeft voorgedaan.

Kortom: ik blijf van mening dat in het onderhavige geval - waar, zoals geschetst in mijn eerder genoemde brief, gedurende een aantal jaren een bestendige

gedragslijn zonder problemen of aanmerkingen van de kant van klager is gevolgd - aan de Belastingdienst geen onbehoorlijk handelen c.q. nalaten kan worden verweten.

2. Interpretatie DB-4-formulier.

Bij zorgvuldige bestudering van de in het dossier aanwezige kopie van het DB-4-formulier valt op dat het gebruikte lettertype van de standaardtekst van het formulier afwijkt van het lettertype dat is gebruikt voor de woorden "TEVEEL- BETALING OP DE AANSLAG MOTORRIJTUIGENBELASTING 1998 AANSLAG- NUMMER (...) F 349,00...". Ook de adresgegevens van de geadresseerde van het formulier zijn in hetzelfde afwijkende lettertype gesteld. Met andere woorden: de variabele tekstgedeelten op het formulier zijn in een ander lettertype gesteld dan de vaste tekst van het "kale" formulier.

Alleen al daaruit blijkt - en op het originele formulier valt dat ongetwijfeld nog beter te zien dan op de in mijn bezit zijnde kopie - dat we te maken hebben met een standaardformulier dat voor meerdere belastingmiddelen dan alleen de motorrijtuigenbelasting in gebruik was/is.

Vandaar ook de vraag - in casu door/namens klager positief beantwoord - of het te vermelden rekeningnummer voor *alle toekomstige teruggaven* kan worden gebruikt. Deze vraagstelling in onderling verband beziend met mijn uiteenzetting over de gebruikte lettertypes, brengt mij tot het oordeel dat de in de vorige zin cursief afgedrukte woorden niet anders kunnen worden gelezen dan dat ze meer behelzen dan alleen de motorrijtuigenbelasting.

De stelling van klager dat zijn cliënt die woorden in zeer beperkte zin heeft opgevat, acht ik dan ook gekunsteld en niet aannemelijk. Ik ben van mening dat uit de inrichting van het formulier ondubbelzinnig is af te leiden, en dat de invuller daarvan dus moet hebben begrepen, dat het om meer dan alleen de toekomstige teruggaven motorrijtuigenbelasting gaat c.q. kan gaan.

Gezien het bovenstaande behoeft naar mijn oordeel het onderdeel sub b in uw vraagstelling geen uitgebreide afzonderlijke behandeling meer. Toch maak ik daar nog een enkele opmerking over. Uw aan uw vraagstelling kennelijk ten grondslag liggende veronderstelling dat er bij de motorrijtuigenbelasting vaker een verschil zal zijn tussen de

tenaamstelling en degene die de verschuldigde belasting betaalt (en dus in voorkomende gevallen ook terug krijgt) zou juist kunnen zijn. Ik heb dat in dit kader niet grondig onderzocht.

Nu echter voor de andere belastingmiddelen, ook in de praktijk, een heel scala aan alle mogelijke varianten op dit vlak wordt aangetroffen, en dus het formulier DB-4 ook voor die andere middelen veelvuldig gebruikt wordt, is er geen aanleiding te veronderstellen dat er voor de motorrijtuigenbelasting een principiële andere benadering noodzakelijk zou zijn c.q. zou worden toegepast.

Dat is niet aan de orde en kan naar mijn mening redelijkerwijs (gezien de grote aantallen terugbetalingen waar het om gaat) ook niet van de Belastingdienst gevergd worden.

Tot slot merk ik nog op dat mij vanuit de uitvoeringspraktijk geen gevallen bekend zijn waarin belastingschuldigen ten aanzien van de interpretatie van het (zeer veelvuldig gebruikte) DB-4-formulier hetzelfde standpunt innemen als klager. A contrario leid ik daaruit af dat het door de Belastingdienst gebruikte formulier duidelijk is, althans geen noemenswaardige uitvoeringsproblemen oplevert.

De uitzonderlijke interpretatie die in dit geval door klager/verzoeker is gepleegd, moet dan ook voor diens rekening blijven.

Mijn conclusie blijft, overeenkomstig mijn opvatting in een eerdere fase, dat aan de Belastingdienst geen onbehoorlijk handelen kan worden verweten en dat de klacht dus **ongegrond** is.

Gezien het bovenstaande heb ik geen aanleiding gevonden de uitvoeringspraktijk binnen mijn eenheid te wijzigen. Evenmin heb ik initiatieven genomen om binnen het totaal van de Belastingdienst te komen tot een ander werkwijze...”

D. REACTIE VERZOEKSTER

Naar aanleiding van de reactie bij brief van 27 april 2005 van de Belastingdienst/Randmeren liet verzoekster bij brief van 4 mei 2005 onder meer het volgende weten.

De opmerking van de Belastingdienst/Randmeren in zijn brief van 20 januari 2005 dat Y BV als een met X BV gelieerde vennootschap moet worden beschouwd is onjuist.

X BV heeft bij notariële akte van 10 oktober 2001 alle aandelen van Y BV verkocht.

Deze verkoop betekende dat de bestaande fiscale eenheid - voor de vennootschapsbelasting - tussen X BV (als moedermaatschappij) en Y BV (als kleindochtermaatschappij) werd verbroken. Uit de met de Belastingdienst/ondernemingen Apeldoorn (per 1 januari 2003 Belastingdienst/Randmeren/kantoor Apeldoorn) gevoerde correspondentie blijkt volgens verzoekster dat de Belastingdienst reeds eind december 2001 ervan op de hoogte was dat de aandelen van Y BV aan een derde partij waren overgedragen en dat X BV geen belang meer had in Y BV.

Achtergrond

1. Burgerlijk Wetboek

Artikel 3:11

“Goede trouw van een persoon, vereist voor enig rechtsgevolg, ontbreekt niet alleen, indien hij de feiten of het recht, waarop zijn goede trouw betrekking moet hebben, kende, maar ook indien hij ze in de gegeven omstandigheden behoorde te kennen. Onmogelijkheid van onderzoek belet niet dat degene die goede reden tot twijfel had, aangemerkt wordt als iemand die de feiten of het recht behoorde te kennen.”

2. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 3:2

“Bij de voorbereiding van een besluit vergaart het bestuursorgaan de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen.”

3. Rapport 2004/318

“Nu de Belastingdienst stelt ten tijde van de storting van de teruggaven niet op de hoogte te zijn geweest van het gewijzigde rekeningnummer, kan de Belastingdienst verzoekster alleen tegenwerpen dat hij met de gedane storting bevrijdend heeft betaald indien hij op redelijke gronden heeft mogen aannemen dat de rekening waarop de storting heeft plaatsgevonden ten tijde van die storting op verzoeksters naam stond of dat de houder van die rekening tot de teruggaven gerechtigd was. Dit betekent dat ter zake op de Belastingdienst een onderzoeksplicht rust. Deze onderzoeksplicht is gebaseerd op artikel 3:11 Burgerlijk Wetboek (...).

4. Op aangiftebiljetten voor de vennootschapsbelasting wordt door de Belastingdienst niet, zoals wel gebeurt op aangiftebiljetten inkomstenbelasting, het rekeningnummer afgedrukt dat bij de Belastingdienst geregistreerd staat voor het doen van teruggaven. Ook wordt op het aangiftebiljet vennootschapsbelasting niet aan de belastingplichtige de gelegenheid

geboden om zelf een rekeningnummer op te geven ten behoeve van een eventuele teruggaaf. Evenmin wordt hem op enig ander moment gevraagd op welke rekening een teruggaaf kan worden gestort. Door het bedrag van de teruggaven vennootschapsbelasting zonder nader onderzoek te storten op de rekening die in zijn bestand voorkomt, geeft de Belastingdienst onvoldoende invulling aan de op hem rustende onderzoeksplicht. Het aan deze handelwijze verbonden risico dat de storting de rechthebbende niet ten goede komt, behoort dientengevolge voor rekening te komen van de Belastingdienst. Het is daarom in strijd met het recht dat de Belastingdienst zich tegenover verzoekster op het standpunt heeft gesteld dat hij zijn schuld aan haar bevrijdend heeft betaald met de storting op de rekening van de voormalige deelneming van verzoekster.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk."

Gedurende het onderzoek naar de bovenstaande klacht berichtte de staatssecretaris van Financiën de Nationale ombudsman het voornemen te hebben om te (doen) onderzoeken of het mogelijk is een met het aangiftebiljet voor de inkomstenbelasting vergelijkbare vermelding van het rekeningnummer voor een teruggave op te nemen in het aangiftebiljet voor de vennootschapsbelasting.

4. Rapport 2003/258

"Beoordeling (...)

(Hieraan; N.o.) doet niet af het argument van de Belastingdienst dat hij op grond van het kaartje DB 4 ervan mocht uitgaan dat hij de teruggaaf kon storten op het betrokken rekeningnummer. Daarvoor is het volgende van belang. Blijkens de tekst ervan had het kaartje DB 4 (...) betrekking op (een teruggaaf van) de motorrijtuigenbelasting. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat de Belastingdienst aan het feit dat verzoekster op dat kaartje heeft aangegeven dat alle toekomstige teruggaven op het door haar ingevulde rekeningnummer konden worden gestort, uitsluitend de conclusie mag verbinden dat zij heeft bedoeld aan te geven dat dit zou gelden voor toekomstige teruggaven motorrijtuigenbelasting. Dit oordeel is mede gebaseerd op de betrokken opmaak van het betrokken kaartje. In het hoofd van het kaartje, direct onder de regel waarop de naam van de betrokken belastingplichtige kan worden ingevuld, is met vetgedrukte hoofdletters het woord MOTORRIJTUIGENBELASTING afgedrukt.

De Nationale ombudsman acht het daarom niet aannemelijk dat verzoekster met het aankruisen van het vakje heeft willen aangeven dat ook toekomstige teruggaven voor andere belastingen dan de motorrijtuigenbelasting op deze rekening konden worden gestort. Bij dit oordeel is mede van belang dat juist bij de motorrijtuigenbelasting rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid dat de werkelijke gebruiker van het motorrijtuig een ander is dan degene op wiens of wier naam het kenteken is geregistreerd

en dat de werkelijke gebruiker de kosten zoals de motorrijtuigenbelasting voor zijn rekening neemt en daarom ook feitelijk rechthebbende is op een teruggaaf motorrijtuigenbelasting...”

De Nationale ombudsman gaf de minister van Financiën in overweging te bevorderen dat de Belastingdienst het bedrag van de teruggaaf alsnog stortte op een door verzoekster op te geven rekening. Deze aanbeveling werd opgevolgd.